

Obsah

Predhovor	9
O autoroch	11
Zoznam použitých skratiek	15

1. Vývoj medzinárodného práva a jeho náuky 19

1.1	Vývoj medzinárodného práva	20
1.2	Medzinárodné právo v staroveku	20
	1.2.1 Veda medzinárodného práva v staroveku	24
1.3	Medzinárodné právo od stredoveku do 19. storočia	25
	1.3.1 Veda medzinárodného práva v stredoveku	26
1.4	Medzinárodné právo od 19. storočia do r. 1945	33
1.5	Medzinárodné právo po roku 1945	37

2. Pojem a osobitosti medzinárodného práva 45

2.1	Pojem „Medzinárodné právo“	46
2.2	Osobitosti medzinárodného práva	49
	2.2.1 Vznik medzinárodného práva	49
	2.2.2 Predmet úpravy	49
	2.2.3 Povaha medzinárodného práva	51
	2.2.4 Subjekty	54
	2.2.5 Pramene a pravidlá medzinárodného práva	55
	2.2.6 Prevencia	56
	2.2.7 Zodpovednosť	57
	2.2.8 Donútenie (sankcie)	58
2.3	Vzťah medzinárodného práva k vnútroštátnemu právu	59
	2.3.1 Vzťah medzinárodného práva verejného k medzinárodnému právu súkromnému	66
	2.3.2 Vzťah medzinárodného práva verejného, vnútroštátneho práva a európskeho práva	69

3. Pramene medzinárodného práva 77

3.1	Pojem, druhy a systém prameňov	79
3.2	Medzinárodná zmluva	82

3.2.1	Medzinárodná zmluva ako konsenzuálny výsledok úmyselného konania štátov	82
3.2.2	Definícia a charakteristické znaky medzinárodnej zmluvy ..	84
3.2.3	Druhy medzinárodných zmlúv	85
3.2.4	Tvorba medzinárodnej zmluvy	88
3.2.5	Medzinárodná zmluva a základná zásada jej aplikácie	91
3.3	Medzinárodná obyčaj	92
3.3.1	Definícia a charakteristika	93
3.3.2	Proces tvorby medzinárodnej obyčaje	98
3.4	Vzťah medzinárodnej zmluvy a medzinárodnej obyčaje	103
3.5	Desuetudo	107
3.6	Ostatné pramene medzinárodného práva	108
3.6.1	Všeobecné právne zásady	109
3.6.2	Súdne rozhodnutia	110
3.6.3	Náuka najviac kvalifikovaných odborníkov	111
3.6.4	Ekvita	111
3.6.5	Jednostranné akty štátov	112
3.6.6	Rozhodnutia medzinárodných organizácií	114
3.6.7	Vnútroštátne právo	115

4. Pravidlá a zásady medzinárodného práva 121

4.1	Pojem a druhy pravidiel	122
4.1.1	Všeobecné (univerzálne), partikulárne a lokálne normy	125
4.1.2	Materiálne a procesné normy	129
4.1.3	Časovo obmedzené a časovo neobmedzené normy	129
4.1.4	Dispozitívne a kogentné normy	132
4.1.5	Normy „hard law“ a „soft law“	136
4.1.6	Normy obsiahnuté v zmluvách, obyčajoch a jednostranných právnych aktoch	138
4.1.7	Primárne a sekundárne normy	139
4.1.8	Zásady a normy	140
4.2	Základné zásady medzinárodného práva	142
4.3	Tvorba pravidiel	154
4.4	Hierarchia pravidiel	155

5. Kodifikácia medzinárodného práva 163

5.1	Pokrokový rozvoj a kodifikácia medzinárodného práva	164
5.2	História kodifikácie medzinárodného práva	167
5.3	Aktivity na pôde OSN	168
5.3.1	Komisia OSN pre medzinárodné právo	168
5.3.2	Šiesty (právny) výbor Valného zhromaždenia OSN	171

5.3.3	Prehľad vybraných otázok, ktoré sú predmetom aktuálnej diskusie v Komisii OSN pre MP a v 6. výbore (právnom) VZ OSN	173
5.4	Kodifikácia na pôde Rady Európy	185

6. Subjekty 191

6.1	Pojmové vymedzenie	193
6.2	Povaha subjektivity v medzinárodnom práve	196
6.3	Klasifikácia subjektov	198
6.4	Základné subjekty	199
6.4.1	Suverénny štát	200
6.4.2	Národ	205
6.4.3	Povstalecké hnutie	210
6.4.4	Medzinárodná vládna organizácia	213
6.5	Subjekty sui generis	223
6.5.1	Svätá stolica	224
6.5.2	Rád maltézskych rytierov	228
6.5.3	Medzinárodný výbor červeného kríža	230
6.6	Medzinárodnoprávna subjektivita jednotlivca	233
6.6.1	Subjektivita jednotlivca v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd	235
6.6.2	Subjektivita jednotlivca v oblasti trestnoprávnej zodpovednosti	237
6.6.3	Postavenie jednotlivca v oblasti ochrany medzinárodných investícií	241

7. Riešenie sporov v medzinárodnom práve 247

7.1	Všeobecne o riešení sporov v medzinárodnom práve	248
7.2	Prostriedky riešenia sporov	252
	A) Prostriedky prevencie	252
	B) Prostriedky reakcie	254
7.3	Nezáväzný prostriedky riešenia sporov	254
7.3.1	Rokovanie	254
7.3.2	Dobré služby	256
7.3.3	Sprostredkovanie	257
7.3.4	Vyšetrovanie	258
7.3.5	Zmierovacie konanie	260
7.4	Záväzný prostriedky riešenia sporov	261
7.4.1	Arbitrážne konanie	261
7.4.1.1	Stály arbitrážny dvor	265
7.4.1.2	Rozhodcovský tribunál pre morské právo	267

	7.4.2 Medzinárodné súdne konanie	268
	7.4.2.1 Medzinárodný súdny dvor	271
	a) Sporové konanie	274
	b) Posudkové konanie	276
	7.4.2.2 Medzinárodný tribunál pre morské právo	277
7.5	Systémy riešenia sporov	278
	7.5.1 Univerzálny systém (v rámci OSN)	278
	7.5.2 Regionálne systémy	282
	7.5.3 Osobitné systémy	284

8. Zodpovednosť v medzinárodnom práve 291

8.1	Pojem a druhy medzinárodnoprávnej zodpovednosti	294
8.2	Vznik zodpovednosti štátov za medzinárodne protiprávne správanie	299
	8.2.1 Subjektívny prvok - pripísateľnosť správania	300
	8.2.1.1 Zodpovednosť štátu za správanie štátnych orgánov	301
	8.2.1.2 Orgány konajúce „ultra vires“	304
	8.2.1.3 Jednotlivec alebo skupina jednotlivcov	304
	8.2.1.4 Orgány povstaleckého hnutia	305
	8.2.1.5 Činnosť medzinárodnej organizácie	307
	8.2.2 Objektívny prvok	308
	8.2.3 Okolnosti vylučujúce protiprávnosť správania sa štátu	310
	8.2.3.1 Súhlas štátu	311
	8.2.3.2 Sebaobrana	311
	8.2.3.3 Vyššia moc (Vis Maior)	313
	8.2.3.4 Krajná núdza	314
	8.2.3.5 Tieseň	316
	8.2.3.6 Protiopatrenia voči medzinárodne protiprávnemu správaniu	318
8.3	Obsah a uplatňovanie zodpovednosti za medzinárodne protiprávne správanie	318
	8.3.1 Pojem „škoda“ v medzinárodnoprávnej zodpovednosti	319
	8.3.2 Povinnosť upustiť od protiprávneho správania	321
	8.3.3 Povinnosť reparácie	322
	8.3.4 Formy reparácie	323
	8.3.5 Uplatňovanie zodpovednosti za medzinárodne protiprávne správanie	326
	8.3.6 Zodpovednosť štátov za porušenie ius cogens	328
8.4	Zodpovednosť medzinárodnej organizácie za protiprávne správanie	330
	8.4.1 Vznik zodpovednosti	331
	8.4.2 Obsah medzinárodnoprávnej zodpovednosti organizácie	338
	8.4.3 Uplatňovanie medzinárodnoprávnej zodpovednosti organizácie	338

8.5	Objektívna zodpovednosť (liability)	340
8.5.1	Najnovšie výsledky práce Komisie OSN pre medzinárodné právo	340
8.5.2	Zodpovednosť štátov za kozmickú činnosť	342
8.5.3	Medzinárodná zodpovednosť za škodlivé následky činností nezakázaných medzinárodným právom	343

9. Donútenie v medzinárodnom práve 355

9.1	Individuálne donútenie	356
9.1.1	Priame donútenie v tradičnom medzinárodnom práve	356
9.1.2	Prostriedky individuálneho donútenia	358
9.1.2.1	Retorzia	358
9.1.2.2	Protiopatrenie (represálie)	359
9.1.2.2.1	Náležitosti legálne uplatnených protiopatrení	360
9.1.2.2.2	Protiopatrenie v poňatí Komisie OSN pre medzinárodné právo	363
9.1.2.2.3	Kategória zakázaných protiopatrení	364
9.2	Kolektívne donútenie	365
9.2.1	Systém kolektívneho donútenia ako súčasť medzinárodného práva	365
9.2.2	Systém kolektívneho donútenia OSN	366
9.2.2.1	Kolektívne donútenie počas studenej vojny	368
9.2.2.2	Opatrenia bez použitia ozbrojenej sily	370
9.2.2.3	Opatrenia s použitím ozbrojenej sily	372

Prílohy:

1.	Súčasný stav kodifikačných prác v Komisii OSN pre MP	379
2.	Vyhlásenie Slovenskej republiky o uznaní záväznej príslušnosti Medzinárodného súdneho dvora	385
3.	Prehľad súčasných mierových operácií OSN	387
4.	Rezolúcie BR OSN týkajúce sa Lýbie (č. 1973, č. 2009, č. 2016) ..	389